

Day: _____

Date: _____

سوال نمبر 5 .

ڈاکٹر عصمت اللہ زاہد آک نقاد اے . ادب سمندر
دے حوالے نال ویروا کرو .

جواب :

تعارف :

ڈاکٹر عصمت اللہ زاہد پنجابی زبان و
ادب دے اک وڈے نقاد سن . انہاں نے اپنی کتاب
ادب سمندر دے وچ پنجابی زبان و ادب دے وڈے
شعرا دے ہونیا کرام دا ذکر کیتا اے . علام فرید ، حسین شاہ ،
بابا بلھے شاہ ، محمد میاں محمد بخش تے احمد راسی دے علاوہ
باقی کئی شائراں دا ذکر لکھدا اے .
ڈاکٹر عصمت اللہ زاہد دا تعارف :

ڈاکٹر عصمت اللہ زاہد پنجابی زبان و ادب
تے اک مہنف ، مفکر تے نقاد سن . آپ نے اپنی تعلیم پنجاب
یونیورسٹی لیورپول باورس مکمل کیتی تے انھاں ہی پنجابی دے
پروفیسر لگے تے بعد وچ پنجابی زبان دے شعبے وچ سربراہ
دے طور تے ریٹائر ہووے .
ادب سمندر دا ویروا :

ڈاکٹر عصمت اللہ زاہد نے اپنی
کتاب ادب سمندر وچ پنجابی زبان و ادب دے شعرا تے

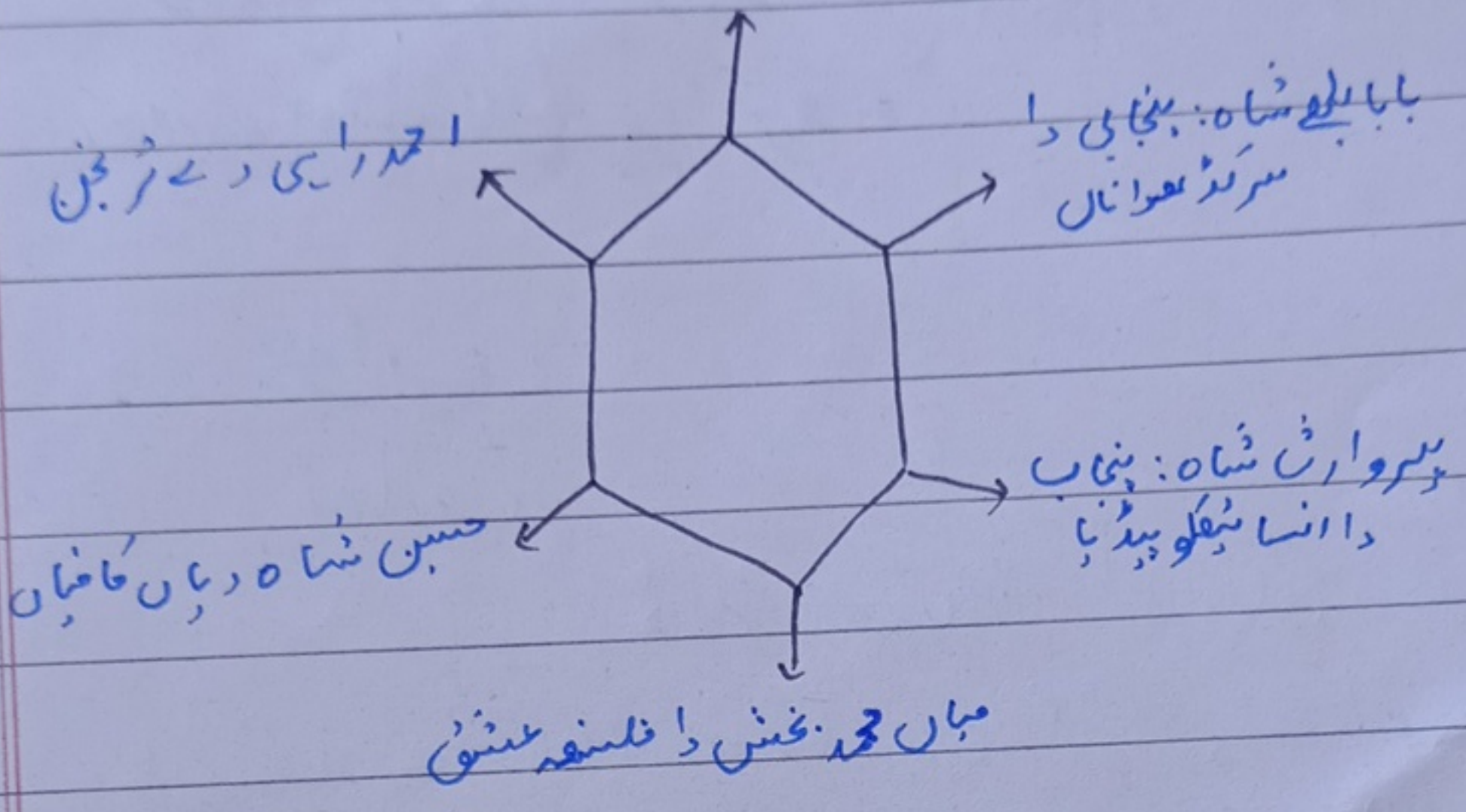
تصوف
سنو

Date: _____

Day: _____

صوفیائے کرام دا ذکر کیتا اے

غلام فرید: پنجابی دے وڈھے شاعر

1. غلام فرید: پنجابی دے وڈھے شاعر

ڈاکٹر عصمت اللہ زاید پوراں نے اپنی کتاب ادب سمندر وچ لکھیا اے کہ بابا غلام فرید پنجابی زبان و ادب دے وڈھے شاعرین نے بابا فرید دا کلام سارے کول نمونے دی شعل وچ محفوظ اے۔

2. بابا بلھے شاہ: پنجابی دا سرگدھواناں

ڈاکٹر عصمت اللہ زاید نے اپنی کتاب ادب سمندر وچ لکھیا اے کہ بابا بلھے شاہ پنجابی زبان و ادب دے اک سرگدھواناں تان میں۔ کئی صدیاں گزران دے بعد وی انہیاں دا کلام سارے کول محفوظ اے تے اج دی کئی لوکاں دے دلاں دی دکھڑ کن اے۔

دے حقونے ملے لیاں

3. پیر وارث شاہ: پنجاب دا انسا نیکلو بیڈیا

ڈاکٹر عصمت اللہ زاید نے پیر وارث
شاہ نوں پنجاب دا انسا نیکلو بیڈیا لکھیا اے۔ اگر پنجاب
اپنی اہل شغل لکھو دیوے تے پیر باقی رہ جاوے تاں وی
پنجاب اپنی اہلی حالت وچ واپس آسگدا اے۔

4. میاں محمد بخش دا فلسفہ عشق:

ڈاکٹر عصمت اللہ زاید نے اپنی کتاب
ادب سمندر وچ میاں محمد بخش دے عشق دے فلسفے
رُئے وی گل کیئی اے۔ انہاں نے لکھیا اے کہ میاں محمد بخش
دا فلسفہ بخش و حدک الوبود تے بیسی نال محبت دا اظہار اے۔
5. شاہ حسین دیاں کافیاں:

ڈاکٹر عصمت اللہ زاید نے ادب سمندر
وچ شاہ حسین دیاں کافیاں دا وی ویرا کیئا اے۔ کافیاں
کافی دی جمع اے جیڑا عربی لفظ کفی نوں تعلق اے جس
دا مطلب اے کافی یونانی یا پھیرا ہونا۔
6. احمد راسی دے ترخیں:

ڈاکٹر عصمت اللہ زاید نے ہائی شعرا تے
صوفیائے آرام دے نال نال احمد راسی دے ترخیں تے
وی گل بات کیئی اے۔
مکدی گل:

مکدی گل اے یے کہ ڈاکٹر عصمت
اللہ زاید اک بہت وڈے نقاد نے جنہاں نے کئی شعرا
تے صوفیائے آرام دے ملام اُتے دہرا کیئا اے۔

دے صوفی اُتے گل رن والی اک شمع اے۔

سوال نمبر 6 .

چنے دے اویلے دے حوالے نال فرزندہ لودھی
دی کہانی کھاری اتے بیکہ لکھو .

جواب :

تعارف :

فرزندہ لودھی پنجابی زبان و ادب دی اک
مشہور فنکرے مصنفین . انہاں نے اپنے کم و ج تنقید
دی اپنائی اے . انہاں دی اک کتاب چنے دے اویلے
مشہور لکھائی اے .

چنے دے اویلے دا پروا :

فرزندہ لودھی نے اپنی کتاب چنے دے اویلے
وج تنقید کھاری کہی اے . اس کتاب و ج انہاں نے
عورتاں دے حقوق اُتے گل کہی اے اے اے عورتاں دے
یوں راے ظلم نون دی ویکھایا . فرزندہ لودھی نے
اپنی اس کتاب و ج مشہری نے دیہاتی زندگی اُتے دی
کچھ جھان پائی اے .

! عورتاں دے حقوق اُتے گل :

فرزندہ لودھی نے اپنی کتاب چنے
دے اویلے و ج عورتاں دے حقوق اُتے گل کہی
اے . انہاں نے اکھیا اے کہ عورتاں کون انہاں
دے حقیقی حقوق نون محروم رکھیا جاندا اے . انہاں

نے اکھیا اے کہ عورتاں نو گھراں وچ دبا کے رکھا جاندا
اے تا کہ او بار نعل کے اپنے حقوق توں واقف ناں
ہوں تے دنیا دے گھراں دے ظلم سین۔

2. زنانیاں اُتے ہون والے ظلم :

فرزندہ لودھی نے اپنی کتاب چنے دے
اویلے وچ زنانیاں دے حقوق توں بعد زنانیاں اُتے
ہون والے ظلم اُتے دی گل کہی اے۔ فرزندہ لودھی
ہوراں دے مطابق اج دی دنیا وچ عورتاں نوں
گھراں وچ دبا کے رکھا جاندا اے۔ اج دی عورت
دنیا وچ ظلم دی جکی وچ پس ایسی اے۔

3. شہری دے دیہاتی زندگی اُتے جھات :

فرزندہ لودھی نے اپنی کتاب چنے دے
اویلے وچ عورتاں دے حقوق، ادیناں دے ہون والے
ظلم تھے دے نال نال شہری دے دیہاتی زندگی اُتے
دی جھات پائی اے۔ ایناں نے اکھیا اے کہ جس طرح
اج دی عورت اپنے حقیقی حقوق توں محروم اے اسی
طرح دیہات وچ سیولٹاں نوں محروم بن لے شہر دے
لوٹ بر طرح دی سیولٹ نال فائدہ اٹھاندے ہن۔
حکدی گل :

حکدی گل اے کہ فرزندہ لودھی زنانیاں
دے حقوق اُتے گل رن والی اک شمع اے۔

سوال نمبر 7 -

میاں محمد بخش دے فلسفہ عشق نوں بحث بیٹھ
لہاؤ۔

جواب:

تعارف:

میاں محمد بخش پنجابی زبان و ادب دے
اک مشہور شاعر نے مفکر بنیں۔ انہاں نے اپنی شاعری
دے ذریعے لوکاں نوں غفلت دی نیند توں جگا یا
اے نے اپنے عشق دے فلسفے دے نال لوکاں دے
دلاں و سج اللہ نے بنی دی محبت کوں اُجاگر کر دے
بعد تصوف، و درت الوجود تے دنیا دی بے ثباتی
اُنے دی گل کیتی اے۔

میاں محمد بخش دا تعارف:

میاں محمد بخش دا ناں پنجابی زبان
و ادب دے فڈھلاں شاعراں و پوں اک اے۔
میاں محمد بخش دی شاعری آج وی کئی لوکاں دے
دلاں و سج اُنے راج کر دی اے۔ میاں محمد بخش
نے اپنی شاعری دے ذریعے لوکاں دے دلاں
و سج رب سوینر اے دی یاد پیدا کیتی اے دسا یا دے
کہ اے دنیا فانی اے اس دنیا دے یو کے نہ رہ جانا
بلکہ اللہ کوں یاد رکھو اے آخرت دی فکر کرو۔

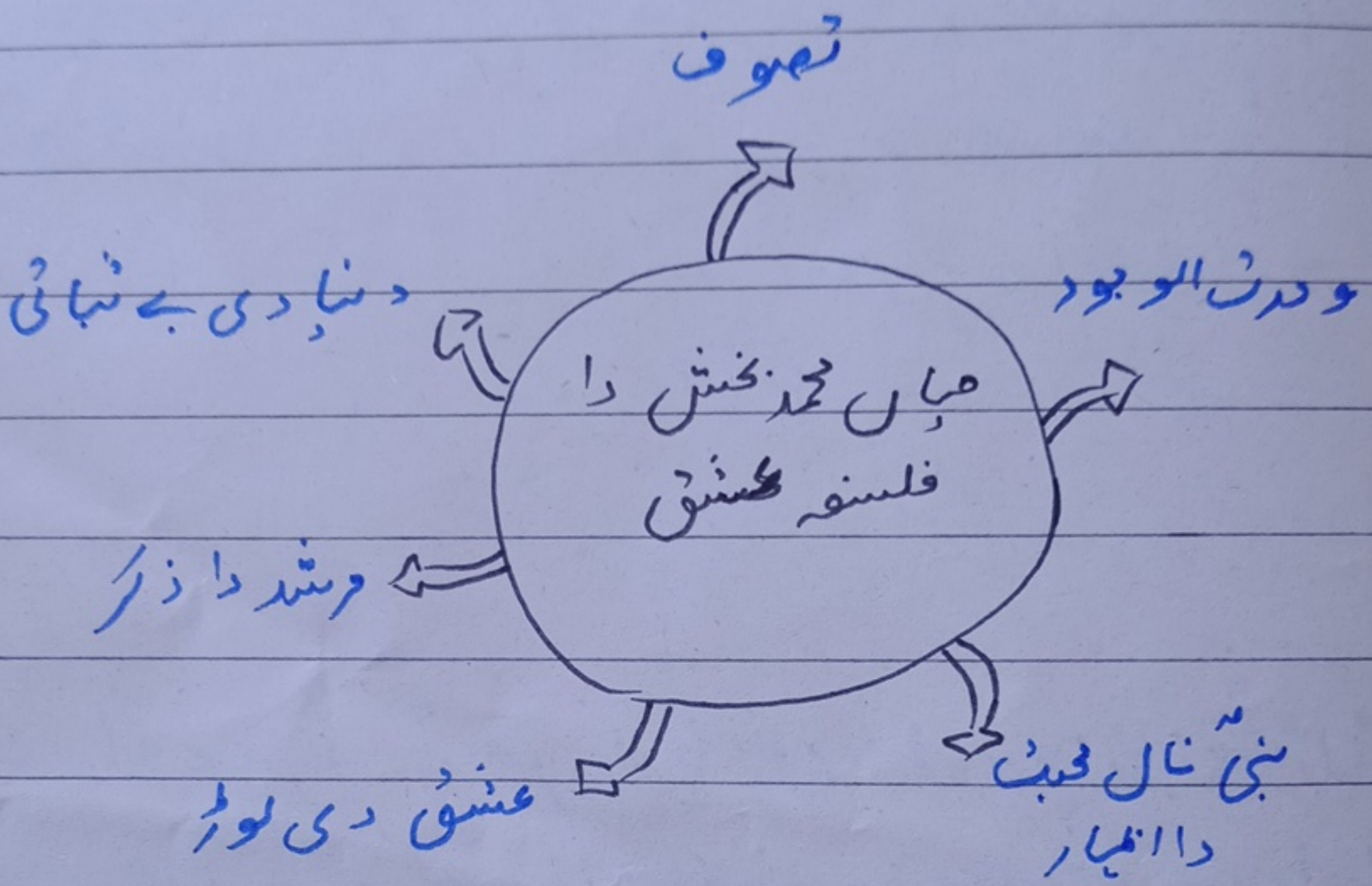
میاں محمد بخش دا فلسفہ عشق :

میاں محمد بخش دا فلسفہ عشق کئی لوکاں

لیا یدایت دا ذریعہ بنیا اے۔ انہاں نے لوکاں نوں

یدایت دکھاں لئی کئی درس دئے نے جنہاں وچوں کچھ

دا ذکر درج ذیل اے:

1. تصوف :

1. میاں محمد بخش نے اپنے عشق دے فلسفے

وچ تصوف دا ذکر کیتا اے۔ انہاں نے اکھا اے

کہ تصوف اے فوجی اے جس وچ انسان دا دل

دنیا دی رنگینیاں نوں بھر جاندا اے۔ اوس دے

بعد ادکوں دنیا دی پرہیز جموٹی نکلن جاندا اے

2. وحدت الوجود :

میاں محمد بخش نے اپنے فلسفہ عشق

وچ تصوف نوں بعد وحدت الوجود دا ذکر کیتا اے

انہاں نے اکھیا اے کہ دنیا دی پرچیز رب تعالیٰ
دی ذات اُتے محیط اے۔ اللہ تعالیٰ ای اس
دنیاء دے خالق تے حاکم ہن۔

3. بنی نال محبت دا اظہار :

میاں محمد بخش نے اپنے فلسفہ عشق
وج تصوف تے ورتن الوجود دے بعد بنی نال
محبت کرن دا درس دتا اے۔ انہاں نے اکھیا اے
کہ ایس دنیا دے بن دا اصل مقصد بنی ہن۔
ایس لئی اب کو راہنی کرن لئی پہلے بنی نوں راہنی نوں۔

اوہ پیرا تے میں لویا ہن، اوہ چاندی تے میں کانپن
میں دسوکس واسپاراں، اوہ دسوکس واسپاراہن

4. مرشد دا ذکر:

میاں محمد بخش نے اپنے فلسفہ عشق
وج مرشد دا ذکر کردی کیتا اے۔ انہاں نے
اکھیا اے کہ مرشد دا یوں زندگی وج لازمی
اے۔ انہاں نے دسیا اے کہ دنیا نوں سمجھن
لئی پردی زندگی وج مرشد دا یوں ضروری
اے۔ مرشد دے بغیر زندگی اعموری اے۔

5 . عشق دی لوڑ:

میاں محمد بخش نے فلسفہ عشق و رنج
 اکھاراے کہ زندگی وی عشق دا یون وی ضروری
 اے . انیاں دے مطابق بد ننگ بند ا دل دی جوڑ
 فی کھا بند اوس نوں دنیا دی سمجھ نئی لگدی ایس لئی
 عشق دی لوڑ ضروری اے:

عشق دی باہ بڈاں دایاں عاشق بہ سیکندے ہو
 گھوٹ کے جان بگر وچ آرا ویکھ باب تلپندے ہو

6 . دنیا دی بے ثباتی:

میاں محمد بخش نے فلسفہ عشق و رنج دنیا
 دی بے ثباتی اُنے وی گل بات کہی اے . انیاں
 نے اکھاراے کہ اے دنیا فانی اے . دنیا و رنج
 آکے دنیا دے وہ نہ ہو کے رہ جاوے بلکہ زندگی
 دا مقصد تلاش کرو نئے ربا نوں یاد کرو جس
 دی وہ بے ایس دنیا و رنج آئے ہو .

گلدی گل:

گلدی گل اے کہ میاں محمد بخش نے اپنے
 عشق دے فلسفے دے ذریعے لوہاں نوں زندگی
 گزاراں دے درس دتے تے سبھ نوں دیلاں آب
 انیاں نے عمل کھیا .

سوال نمبر ۶ .

عبر نیازی نے موضوعات کے اسلوب دے حوالے نال اپنے ہم عصر شاعراں نوں وکھری شاعری کیتی اے ،
ویر واکرو۔

جواب :

تعارف :

عبر نیازی پنجابی زبان و ادب دے اک
اوجا مقام رکھن والے شاعرین انہاں نے موضوعات
اسلوب دے حوالے نال اپنے ہم عصر شاعراں تو وکھری
شاعری کیتی اے۔ انہاں نے اپنی شاعری وچ پنجابی
زبان دے مختلف استعاریاں تے تشبیہاں دا استعمال
کر کے شاعری نوں اک وکھرا انداز دتا اے

عبر نیازی دی شاعری دا وکھرا پن :

عبر نیازی صاحب پوراں نے اپنی شاعری
نوں اک وکھرا پن دتا اے۔ انہاں نے اپنی شاعری
وچ استعاریاں تے تشبیہاں دے نال تنقید نگاری
وی ورتی اے۔ انہاں دیاں شاعری دیاں کئی مثنوی
تے فکری خوبیاں وی لہجہ دیاں ہن۔ انہاں دے ایسے
خوبیاں دی وجہ توں اے اکھدا جا سگدا اے کہ انہاں
نے اسلوب دے حوالے نال اپنے ہم عصر شاعراں نوں وکھری
شاعری کیتی اے۔

استعاریاں دا ورتاؤ:

فہر نیازی صاحب دی شاعری اپنے موضوع کے اسلوب دے حوالے نال اپنے ہم عصر شاعراں توں وکھری اے۔ ایس دی اصل وجہ اے جے کہ انہاں نے اپنی شاعری دے وجہ استعاریاں دا ورتاؤ کیتا اے۔

تشبیہاں دا استعمال:

فہر نیازی صاحب نے اپنی شاعری توں باقی شاعراں توں وکھرائی اپنی استعاریاں دے نال نال تشبیہاں دا وی استعمال کیتا اے۔ ایس وجہ لئی انہاں دی شاعری موضوع کے اسلوب دے حوالے نال اپنے ہم عصر شاعراں توں مختلف اے۔

تنقید نگاری:

فہر نیازی صاحب دی شاعری موضوع کے اسلوب دے حوالے نال اپنے ہم عصر شاعراں توں مختلف ایس وجہ لئی اے کہ فہر نیازی صاحب پوراں نے اپنے شاعری وجہ تنقید نگاری دا ورتاؤ کیتا اے۔ جس دی وجہ توں انہاں دا نال پنجابی شاعری وجہ اک اٹل مقام رکھدا اے۔

عزیز نیازی دی شاعری دیاں فنی خوبیاں:

عزیز نیازی صاحب پوراں دی
شاعری دیاں فنی خوبیاں وی ایٹا انگ مقام رکھدی
اں۔ انیاں نے اپنی شاعری وچ ایس طرح دے
عواموں تے العواظ دے تے جیڑے فنی نے تے
لوکاں دے دلاں نوں بھاندے ہیں۔

عزیز نیازی دی شاعری دیاں فکری خوبیاں:

عزیز نیازی صاحب پوراں دی شاعری
وچ فکر سمجھدی اے۔ انیاں نے ایس نوں مختلف
استعارے تے تشبیہاں نال بیان کیتا اے۔ ایس
وجہ لئی اوہناں دی شاعری وکھری اے۔

فکری گل:

فکری گل اے یے کہ عزیز نیازی پوراں

دی شاعری اپنی تنقید نگاری، فنی خوبیاں، فکری
خوبیاں، استعارے تے تشبیہاں لئی اپنے عواموں
لے اسلوب دے حوالے نال اپنے ہم عصر شاعراں
نوں وکھرا مقام رکھدی اے۔